

Իսկ ինչպե՞ս պիտի չհաճանայ ինչ
նախնիքը ի գործընդունել, և օրհնելի
քի, տոգորվողնու Պիոս բաբա տա
խի, տե՛ղիլ ետլընդ քի ինչքանիս
գա պաշտա ետլտա օրան արարողու
թիւնը, եւ իլլա անլընի «տօղ
րու տինէ, վէ ատապա մուղայի օլ
մայան» հէր պիւր ՆԻՋԱՄԱԹԸ ԳԱՎԻԵՆ
ԻՊԳԱՎ ԿԷ ՄՈՒՀԱՅԱԶԱԻ ԻԹՄԵՑԷ ՄԵՃՊՈՒՐ
ՏՈՒՐ: Պիոսայէն ալէ՛յ, ընկերստընու
թեմայէն օրան կոնգակ վէսիլէսի իլէ
մահաւոտ պուլունան նիգամթիւն,
հիշ պիւր վէճճ իլէ տօղրու տինէ վէ
ատապա մուղայի օլմատըղը շունտան
տախի աշխեթար սիւրէթտէ աղնա
շըլըր քի, պիլիմ միլէթիմիզ 1867,
յուլիս 12 թարիխինէ գատար, օլ
շիմոի գարարկի օրան գանուշարտան
միւթմանա սիւրէթտէ վէ ետլտա ի
տարէ օլտու, նիճէ քի ՄԷԷԷԷԷ, ՄԷ
րոնի վէ Սիւրեանի միլէթիլէրի տահա
պու կիւնէ տէկին օլ գանուշարտ
իլէ խտարէ օլմագտա տըրլար: Պու սէ
պէպտէն, արարողութիւն հագգընտա
ապիլիք սայըմայան պիւր հալ, նիգա
մաթ իշիւն տախի ապիլիք վէ սէրքէշ
իլք սայըլամազ, վէ թէպալիլ եւ իլլա
լալ օրան պիւր նիգամթիւն իւզէրինէ պիւ
նա օլմուշ օրան պիւր հիւքիւմէթ տա
խի մէշըլմէթ վէ գանուշարտ տէկին տիւր
վէ պու ճիւղէթիլ ֆաղա վէ ապէս պիւր
շէյ օլտու տէմէք քի «բաթըլիլին գա
նուն մուճիպիւնէ իճրա օլունմուշ վէ
թարաֆըրմուտան թատիգ գըլըմըլ
ինթիլիսայընը շիւպէն ալթընա ալտը
լար» տէյիւ: Պունտան տահա զի
յատէ ապէս տիւր տէմէք քի «մէշ
ըլմէթ բաթըլիլին վէ անըն ետրինէ վէ
քեալթիլ իտէն գայիմմագամըն հիւք
միւնիւ ալազ ալթընա ալտըլար, ա
նըն սիւրիլէրինի գապուլ իթմէյիպ
ընտա իթտիլէր:»

Գէնտի քէնտիլէրինէ «քեամիլէն
միւթմագիլ իսմի» վէրմէլէրի պահ
սընա կէլիննէ, տէրիլ քի, պու թա
պիլթըլ բաբա հաղթթիլէրի իշ պու
սէնէնին շուպաթ 24 թարիխիլէ եազ
մըլ օլտուլու թահրիլթընտա տախի
գուլլանմըլ իտի, հալ պու քի օլ պէ
ման պահա իթմիլ օլտուլու իշ պու
էսանսըլ մուամէլթ սօղրատան վու
գու պուլմուշ օլտուլունտան, վէ վու
գուլթըլ մէղպուրէյէ վագըթ օլմագ
խէ անճագ թէլէկրաֆ վասէթմաթըլ
լա, օ տա ետլընդ միւթթիլէրիլէր մա
րիթթիլիլէ միւթթիլ օլմագընտան,
պու կիպի իֆատէլէրէ իսթինտան
սէրպէսթ սէրպէսթ, հէմ տէ միւքէր
րէր սիւրէթտէ տէյէպիլիլ մի, սէյ
լէտիլթիլէրինի թատիգ վէ իսպա
թըլ իշիւն, քի «իշպու իսթիլթըլ ի
յէթ մատտէսինի իլէրուտէ տախի
պիլ ֆիլիլ իճրա իլլէտիլէր, տէյիլ եւ
լընդ քէնտիլէրինի թատիլ օլունան
միւթտէթ իսթմալ պուլտուգտան
սօղրա եինէ տինտարանը խոտուվա
նանք իթմէթտէ տէվամէլէրի իլէ, իլլա
տախի պիւր ազ սօղրա կալսակայեալ
օլտու, օ խոտուվանք իլլանուլթիւ
նունտան պիւթիւն պիւթիւնէ մէն օլ
տուգտան սօղրա» Զիւնքի: Առաքե
լական նուիրակըն ետլան եաղըլ, վէ
պիւր թագըմ տիւզմէ հիքեպէլէրինէ
պու տէրէնէ էմիլիլթիլ իթիլգաւ ի
տէնէք ետրտէ, վէ հէմ տէ օնլար
պիւնայէն նամէյի մէղպուրէտէ օլ ույ
տուրմա վագապարը հէր իշիլտէլէրին
աղիմ թէմաճիւպիւնի մուճիպ օլմագ
րատտէտէ, պիւրէր պիւրէր սայմագ
տան իսէ, 13 մարտ թարիլիլիլէ քա
հանայլարըն Մ. Բլ իւմէ իսթմալ իլլէ
տիլի պիւր իլաննամէյի անտէն իսթէ
յիպ իլլտէպիլիլ իտի, վէ պու վէճճ
իլէ թեմա պիւր մալիւմաթ քէսպ իտէ
պիլիլ իտի, քի խորհուրդըլարըն իճ

Բաբա զըլմէլէրինէ «քանստըն տէ
վամը նէ» տէպէպէ մէպիլ իտի, եւ
նի իսթիլ լալիլթիլ մէպտէսինէ մի պիւ
նայէն իտի, եօգսամ տար քէրթէտէ
քիլիսէտէն միւթտաթէ օլան հիւք
միւն գուլթիլ իլէ մի հալա տէվամ
իթմէթտէ տիլլէր: Մ. Բլ իւմէն
իլաննամէյի մէղպուրի իսթմէլիլիտի
տէյու տէտիլիլիլին սէպէպիլ իսթիլ
տա վէ իսթիլիլիլիլ եօղարը ելիլթէն
պէրու գալթիլ մահքիւմէթ ինսիլնա
գաբանմըլ օլտուլունտա մէպիլ տիւր:
Պու սէֆիլ միլլէթ քէնտիլ չօղա
նընտան ինճինէլէք, օնուն տէյիլ
կաթողիկոս նախագահ, իլլա տթոռա
կալ օլմատընտան պէրու տիւզլէլ ար
զուհալ վէ իսթիլտալար իլէ քիւրիլի
չէրիլթէ տաւ ու ֆէրէտա իտէր, վէ
պու սօն կիւնէրտէ թէճէմիլ իտէն
միլլէթ սիւնհոգոտու միւթտապէլթիլ
լէ թօրանան եպիսկոպոսայընը հա
ղըր պուլունմաթնտան իսթիլտար օ
լարագ, անլընիլ թէվասիլթիլնէ
միւթտաթիլ իտէր, վէ պու պապտէ
թախիս գըլընան գօմիլիսին հուգու
րունա չըղար, օնլարըն վասթիլթիլ
կիւլթէլէրէր, լաքին օնլարըն տախի
ճէսարէթիլ վէ սէրպէսթիլթիլ օլմա
տըլընը քէյիլ իտէրէք, իշ պու հալի
տախի բաբայա պիլիլթիլ, վէ օնլա
րըն սէրպէսթ պէյալըն էֆէթար իտէ
պիլթէսինի չարէսինի տախի էլլատա
մախսուս պիւր իսպիլթիլ իլէ աշիքեար
կէօթէլէր, վէ պունուն իլէ պէրա
պէր քէնտիլ չօղալընը թահրիլ վէ
թէլիլթիլ իւզէրինէ ետլտինտէն շապթ
վէ զապու օլան աթիլ հուգուլարըն
թէլէք իթմէթիլ իւզէր օլան էֆէթար,
վէ միւթտընը պէյան իտէր, օլ հու
գուլարընը տէրիլ քի քէնտիլ միւ
լէթիլին սըֆաթը մախսուսէսի վէ
ճանը գապիլ ինտէն օլտուլունտէր
ընա պիւնայէն, անլընի գայալ իթմէթ
միլլէթիլիլ գայալ իթմէթ տիւր:

Պու ճիւղէլէ ճէվապ օլտարագ,
պիլլագ գաղըլըլ տըլագ, իլլա քի,
«աշխարհականլար» քիլիսէտէն քէնտի
լէրինէ կէօթէլէրինէ հուտուտու թէ
ճալթըլ իթմէթիլէր: Աճապա Բոմա
իլթիլ թիւրիլ վէլնէ վէ օլլիլ գուլ
լանը, գուլթիլթիլ օլմա պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիսէսի իւ
զէրինէ պիլէ տէրքեար օլան հուգուլ
լարը հիւտուտ ալթընա ալթըր իլէն,
Շարդտա քեալին միլլէթիլէր կէլիննէ
անլընիլ օլտու, վէ զապիլ օլմա իսէ պաշգա
եօլտա հագգ վէրէրէք: Իւրընտէվ
լէթիլիլ իլէ միւթաքէլէ վէ մուհէ
տէյէ կիւրէր, վէ զապ քիլիս

Հազար անդամներով անհատներու խմբով
դաւան 1867 թնէնսինն անհատներու պիտի մը
մանաւանդ միլիթիանիսն եւեւ զապ
թընտա պիտի լուսնահազարդ զապ
թընտա ինչ, մանկէն հայտնի զապ
թընտա ինչ, մանկէն հայտնի զապ
թընտա ինչ, մանկէն հայտնի զապ

Տրապիզոնի գերեզմանոցը — հոն դրանք
լուսնահազարդ զապ

Երկրիս վրայ սրբազան տեղեաց
մէկն ալ է գերեզմանոցը, ուր մահ
կանաչուաց ոսկերքը յաւիտեանական
խաղաղութեան ստուերացը կ'աւան
դուի իր մտերիմ, սրտակից եւ ազդե
կիցներէն: Հոն անհն, կրքեր կը խա
ղաղին ու ամեն մարդիկ կը յարգեն
ու կը պատուեն այն պզտիկ հողակոյտն,
որ թէեւ լոկ անուն մը, կամ քնաւ իսկ
ցոյց մը կ'ունենայ որու ըլլալուն: Իւ
րաքանիւր երկիր իր սովորութեանը
համաձայն, ազդ ազդ, կրօնք կրօնք,
զանազանաձեւ կամ շատ երկիր ալ ազ
գեր եւ կրօնքներ իրարու հետ խա
նուած եւ խուկած կ'ապաստեն յաւիտե
անական դատաւորին դարստեան:

Տրապիզոնի կաթողիկոսաց գերեզ
մանոցն ալ եկեղեցւոյն ստուերացը
տակ անապոյտ, լոկ ձիթենեաց ծա
ռառնիկով մը կը զարդարուի: Անկ
կողմն ալ աւերակացեալ Միսիթարեան
վարժարանին որմունքն կ'երեւան, որ
Տրապիզոնի բարոյական մահն կը ներ
կայացնէ: Հազար երեք գերեզմանաց
վրայ դնաւորի իրենց նախնեաց հետ
քը պահելու փոյթ ունեցեր են, վասն
զի չքաւորութիւնը չէ ներած այս
սպառն ալ մատուցանելու իրենց նա
խորդացը: Բնացեալ եւ որոշեալ ոչ
միայն ամեն ազգերէ այլ եւ իրենց ազ
գակից եւ խուն ինչ կրօնիք զանազա
նաձեւ մասնէն: Հիւր ըլլալովս առաջին
անգամն էր, որ իմ այցելութիւնս կ'
նէի այս սրբազան վայրը, եւ այն օրն
ալ ամենանշանաւոր օր մը համարուած
էր բոլոր քաղաքին: Լրագրերէն լսե
րէի, որ ազգային խնդիր մը բոլոր կա
թողիկ հայերը երկու կարծեաց բաժ
նած էր, բայց թէ Տրապիզոնի մէջ ալ
այս աստիճան զորացած եւ բոլոր ժո
ղովրդեան համակրութիւնը ստացած
ըլլալը չէի կարծեր, իսկ այն մասն որ
կրօնից պատրուակաւ իրենց համարին
եղբայր ամեն տեսակ նեղութիւն տա
լու ձեռք գործած ըլլալն ալ չէի ե
րեւակայեր որ իրենց սրտմտութիւնը
այնչպիսի սաստիկ ըլլայ, վասն զի բա
նաւոր ու սիրտ ու զգացումն կրող
մարդիկ իրենց դատաստանները այս
գերեզմանին սահմանէն անդին անց
նելու միտ գգուշաւոր գտնուեր են:

Թունիս 13 ին իրիկուան դէմ կը
մեռնի Արեւելեան հայ կաթողիկոսաց
ստորագրութիւն տուող անձի մը գրե
թէ երկու տարեկան դատրիկը, կար
ծես նոյն օր հայ եկեղեցիէն տնա
խմբած Բեթղեմիոս մանկունքն երկ
նային փառաբանութեան զէնքն հրա
ւիրած էին, եւ երբոր լսեցի, երանի
սուր անոր որ առանց աշխարհիս ա
ղետից փորձն կրելու, եւ առանց իր
հոգին երկրաւոր կրքերով բժաւորե
լու, մաքուր աւանդեց իր արարչին:
չէի կարծեր որ այսպիսի անմեղ հոգ
ւոյ մը մնացորդ դեռահասակ մարմն
նը դատաւարտուած ըլլայ տեսակ մը
եկեղեցականներէն անհանգիստ ըլլա
լու ու անթաղ տառապելու քանի մը
օր: Ննջեցելուն հայրը իր Արեւելեան
հայ քահանայովը թաղման հանդէսը
կատարել ուղերձն եպիսկոպոսը մե
ծապէս սլալալով ու չիթիթով ամեն
միջոցներ գործածեր էր խափանելու
տղուն նոյն գերեզմանոցը բերուիլը,

առանց ոչ խոգնել յոյժ խանութն
զորն որ չունէր, ոչ ժողովրդեան բազ
մութենէն քաշուելու գոր չէր յարգեր,
եւ ոչ տղուն անմեղութեան պատկա
ռելու զոր չէր զգար: Եւ ընդհակա
ռակն իրմէ եւ իրեն համակարծիք
քանի մը անձինքներէն զատ ոչ միայն
քրիստոնեայ ազգեր, այլ եւ ամենայն
ազգ գաղթական կը խօսակցէին այն
նիւթիս վրայ: Այն ատեն ստիպեալ
իմե Արեւելեան հայ կաթողիկոսները
ըստ կարի շքեղութեամբ նոյն իրիկուն
իրենց մասնաւոր ազդեցութեան տանե
լով երկու օր պահեր էին դիակը,
մինչեւ մասնաւոր հեռագրով մը Պո
ստի փոխարքայէն հրաման բերել տուին
իրենց իրաւանցը համաձայն թաղելու
նոյն գերեզմանատեղին:

Այս շքեղ հանդէսն էր ահա իմ
տեսածս, կարծես հանդէսին առջե
ւէն անմեղ հրեշտականման հոգիներ կ'
աշնարդէր բոլոր ժողովրդեան, որոնց
բոլորին պիտիվ գրկախառնեալ կը
տարուէր իր նշխարքը: Նոյն անմեղ
հոգին կարծես այն օր հակառակորդ
զայց հետքն անդամ անեղեղով բրած
էր քաղաքին եւ մէկը չէր համարձա
կած մասնակցելու այն հանդէսին:
Միայն եպիսկոպոսը իր անդուստ կը
րկն չի դիմանալով պատուհանէն ծած
կարար, թերեւս քաղաքումս խորայնը
անիծելու մտքով երած բեմէն նոյն
լուսն ալ, զոր Աստուած օրհնութեան
կը դարձնէր, այնպէս ժանտ դիմօր,
րենէք թմբկաւոր սրտմտութեամբ մը
կը նայէր: Բայց զգալ ժողովրդը
որ կ'օրհնէր զինքը Աստուած, վասն
զի առջեւ երկու օրեւոյն տխրութիւնը
այնպիսի ուրախութեան մը եւ ցնծա
լութեան փոխադրած էր, բոլոր ժող
ովրդը միաբերան «Ապաւինեցաք
ի սուրբ խաչ քո» ըսելով մտաւ այն
գերեզմանոցը, մտաւ եւ այն հոգ եակն
այն անշուք գերեզմանոցն որմն
զարդն պիտի ըլլար, մտաւ յաղթա
նակաւ, նաեւ իրեն համար խաղաղա
կան ձիթենոյ ծառին տակ պատրաս
տուած այն հանդիսը ուսկից երկու
օրեւոյն ի վեր գրկուած էր, այն կէ
տին երբ զինքը կ'իջնէին գերեզ
ման, ժողովրդեան մէջէն մէկ քաղ
րածայն երգիչ մը, աւելի իր արտէն
ազդուած քան մէկէ մը հրաւիրուած,
կամ թէ հրեշտակ մըն էր այն ժամուն
որ երգեց «Դարձ անձն իմ ի հան
դիստ քո զի տէր օգնեաց քեզ», չե
ղաւ մէկը որ իր արցունքը կարենայ
զայել այն վայրկեան, արտասուելի
ես ալ հոն, արտասուէ եւ դու ալ ո՞վ
ընթերցող ոչ զմեռեալն ուր բնաւ ինչ
չ'ունէր արտասուելոյ արժանի, վասն
զի երկուսնոր հրաւերին թէ «Թող
տուք մանկուոյդ գալ առ իս եւ մի
արդելուք զդոստ զի այդպիսեացդ է
արքայութիւն Աստուծոյ»: Եւ նիւթի
ըլլալով, չուղեց երկնային բնակու
թիւնը, այլ արտասուէ խնձի հետ,
այն անձինքը որ տղիտարար, չ'ըսեմ
հակառակասիրութեամբ, չէն գիտեալ
իրենց սրտին վրայ կրօնքը ազդու
թեան եւ իրաւանց հետ ներդաշնա
կաբար միացնելու:

Յ.

ՀԱՎԱՍԽԱՍԹԱՐ ՄԻԻԹԷՆԷՎԻԹԷ

Պէյոլու հարեքի քէպլիւնտէ
Եունան սօգազարներն միւնէտտէսէն
թանդիմի իշխն պունտան ագտէմ
պիր դաւ քէլէն րէսմին չըբարմը խէ
տէ պու աեֆա զալը հաղթէթի Շա
հանէ, գաղթայի Հիւմայուն Յակոբ
պէյ ինչ, պիրաւեղի Սարգիս պէյ
էմր ինչմիւլ վէ մեղքիւր րէսմէրտէն

Հանրաք թէնիպի Շահանէրի պու
րուր իսէ, ֆերմանը Ալիսի տակի
սուտուր պուրուր լաճաղ տոր:

Եունանիսթանտան ֆիրարե
մուլաֆիազ օրմուշ օլան Մարաթոն
հայտուարներտան պիրի, պու աեֆա
Պիւքէշտէ կէօրիւիւպ, օրանքն հիւ
քիւմէթի մահչիլլէսի մարֆէթիտէր
տէպթ փոթիլլէ օրուպ, Եունան մահ
քէմէլէրինաէ մուհարեմէ օրմաղ իւղ
րէ: Թինայա կէօնտէրիլլէք տոր:

Սապրը Ֆրանսա սեֆիրի Մ
Պուրէ թարաֆը Էնրէֆի հոյրէթի
թաճարիտէն թէլլէլ վէ լիսան օլու
րուլան Նիլանը Գամանիլ իպրազը թէ
չէքիւր զըմմնտա, բէրչէմէ կիւնիւ
հուլուրու հաղթէթի Միւլլէքեանէլ
մուսուլ չէրէֆինէ նալիլլէթի, թէ
վէճիւհալը սէնիլլէլ զայթիլ իւլ զա
յէ մազհար օրմուշ տոր:

Տէպլէթլու Մուսթաֆա Ֆա
զըլ բաշա հաղթէթիլլէրինա հաղթալը
առկէլ նաղարէթիլլէ նապու թայ
եքիլ իւլ, իսթինաֆ մէհարի րէ յիւ
լիլլէ տակի Էտէմ րաշա հաղթէթի
րինէ թիւ զըմմնտա տոր:

Ահալը առկէլ նաղարէթիլլէ
թանդիմի ճիլլէթի իւլ, օն պէլ օն ալ
թը մահչէթիլլէ միւնէտտէսէն թէլ
քիլ օլուտուպ, նաղարէթի միւշարի
լէլլէսէն թիւլլէլ իւլլալթիլլէրինա պու
լուսնազար իշխարիլլէ տոր:

Իիթապէթի խարիլլէլ միւտի
րի սաստիլլէլ Մարգիլլէ Էֆէնիլլէ հաղ
թէթիլլէլ, տիւնքիլ կիւն Էլբորատան
Տէրսապէթիլլէ ալթիլլէ ինչմիւլ տոր:

Պիր Էյամանէ պերու հէր մէմ
լէքէթիլլէ գուլանըլլէլ կիւլի, Սթան
պուտա տակի ալթիլլէլ խանէլլէրտէ
եաղըլլէլլէ օլան իլլէթիլլէ նապու
լու կարն հարիլլէ երկրիւնալ օլան
մազարալը մալիւմ իլլէ Պէյօլլու
նուէ հարիլլէ քէպլիլլէրինա տակի իս
պալ զօլուլլէլլէսէն, մէղքիւր կաղ
մաղազալարներն չէհրտէն խարիլլէ
մահալլէ նաղիլլէ հաղթէթիլլէ զաղթիլլէ
լարուս պիր չօղ մուպհասալարտան
սօղրա, հիւքիւմէթի սէնիլլէ տակի
մէղքիւր մատտէլլէ իլլէ նաղարը տիլ
գաթ վէ միւթալապալ ալլալ, անըն
հիւսնիլ թէպլլէլ վէ միւղաքէթիսի
Շուրայի տէպլլէլ մէհիլլէլլէ հալալթ օ
լուսմուլ վէ պու տէֆա մէհիլլէլլէ
քիւր թարաֆիլլէրինա, կաղ անապալա
լը չէհիլլէլլէ վէ իլլանտան ուղազ
օլուտու հալալթ պիր զիլլէլլէ կէպի
սիւնալ վաղ օլուսմալարնա գաղթիլլէ
վէթիլլէլլէ ի մալլէլլէ միւնտէլլէ իշխար
միւլ տոր:

Թունիս 4 տէ Էտիրնէտէ պիր
հարիլլէ զուհուրի իլլէ Մարգիլլէլլէ խա
նը իլլէ օն սէքիլ տիւքեան վէ պիր
տակի Սպէշար տիւքեանը եանտըլլէ
կիւլի, ֆերտալը կիւնիւ ալալալը տա
լի իրեն հարիլլէ զուհուր իտիւպ,
բիւրիւքեալ եալալ օլուտուտան պիր
իլլէ տիւքեան եանտըլլէ պատրըլլէլլէ
տոր:

Շալոն օրտուկեանըլլէ իծրա
լուսնազար ասքեր թալիլլէրինա հաղթ
պուլլուսալ իւղըլլէ, Տէպլէթլու Ալլէ
թարաֆիլլէրինա օլմանիլլէ կէօնտէրի
լէն տէթիլլէ Նէֆիլլէ իւմէրայի ասքերի
յէլլէ, օրտուլի մէղքիւր իլլէ պերապէր
րուսիւ մուհարէպէթիլլէ կիլլէլլէրի
էմր պուլլուտուլլէ իշխարիլլէ տոր:

Ալաթիլլէրինա թալիս իլլէլլէ զա
զէթալ տոր քի, մուհարէպէ Ֆրան
սա իլլէ Ալաթիլլէրինա պիլլէրինա մահալու
զալալըլլէ, Ալաթիլլէրինա պիլլէրինա
րաճալ, լաքիլլէ կիլլէլլէ, իւլլուսնիւ
պիր հիւքիւմէթ իլլէ գաղթըլլէ իսէ,
օլ վաղըլլէ Ալաթիլլէրինա թարիլլէ տա
լի տէպլլէլլէլլէ տոր:

Պիրինի Նաբուլլէլլէ մայէ

Թինալ Պէրթիլլէ օլուտու կիւլի, պու
մուհարէպէթի տակի Բուսիւր Գարալ
իլլէ պերապէլլէ մէհալը ճէնիլլէ Մօլլէլլէ
պուլլուսնազար տոր տէր կօլուս:

Դօնտրա չէհրիլլէլլէ յոյլլէ 13
թարիլլէ վէրլլէլլէ պիր զիլլալթիլլէ,
Ինիլլէթիլլէլլէ վիւքէլլէլլէրինա, հար
պիլլէ նաղարը Գարալլէլլէ, Լուլլէ, Տիւք
տ Սթիլլէ վէ Լօրա Հարիլլէլլէ օրտու
հաղթը պուլլուսնալար տոր:

Ինիլլէլլէ օրտուտուսնալար իւղըլլէ
պատէլլէ իտիլլէլլէ, հարալլէլլէ հա
ղթը, պիր նուլլէ իւրալ իլլէ, Ինիլլէլլէ
օրտուտուսնալար մուղալուսնալար Ինիլլէլլէ
րա չէպիլլէլլէ իւրալ իլլէլլէ իլլէլլէ
մալթը աղիլլէլլէ իլլէլլէ վէ տալիլլէլլէ
կիլլէլլէլլէլլէ ասպիլլէ վէ միւլլէլլէ
թինի մուհիլլէլլէ օլուտու իլլէ օրտու
յու մէտհ ու սիլլէլլէլլէ իլլէլլէլլէ
սօղրա, ասպիլլէլլէ ումուլլէլլէ խալլէ
կէլլէլլէլլէ զուհուրա կէլլէլլէլլէ աղթը
նէլլէլլէլլէ իւղըլլէլլէ սէլլէլլէլլէ վէ
օլ երկալլէ ճիլլէլլէ մալլէլլէլլէլլէ
տէ զուհուրա կէլլէլլէ գաղթըլլէլլէլլէ
րա ֆէլլէլլէ պիր հալալ ճիլլէլլէ իլլէ պիր
լա ֆիլլէլլէլլէ թալլանըլլէ վաղ իլլէլլէ
տիր տէլլէ Էլալլէլլէ մաղալ իլլէլլէ տիր:

Տէպլէթլու իլլէ Եունան հիւքիւ
մէթի պէլլէլլէլլէ, պիր ահալալլէլլէ
թէհալլէլլէլլէ վէ թէտալլէլլէլլէ (պալալ
պանտղալլէլլէ իւրալ իլլէլլէլլէ) աղա
օլուսմուլ օլուտուտան տալլէլլէ պիր թէ
վալլուր պուլլուլլէ իսէ տէ, հիւքիւ
թալլէլլէ միւլլէլլէ օլուտուտան
լէվանթ թալլալլէլլէլլէլլէլլէլլէ

Սապրը Ֆրանսա սեֆիրի Մ
Պուրէ ճէնապէլլէ Էսնիլլէլլէլլէ
հալլէլլէ Պարիլլէ միւլլէլլէ ճիլլէլլէ
լա չըգաճալ տոր:

Սալը կիւնիւ տէպլլէթլու Մուս
թաֆա բաշա վէ մալլէլլէ նաղարը տէլ
լէթլու բաշա հաղթէթիլլէլլէ, Էֆիլլէլլէ
տէ քէպլիլլէլլէլլէ տէպլլէթլու
թարիլլէ Մարգ բաշա հաղթէթիլլէլլէլլէ
սահիլլէլլէլլէլլէլլէ թալլալլէլլէլլէլլէլլէ
տիր:

Հայտար փաշա զըլլալլէլլէլլէ
յունտուսնալար հէքիլլէ պալլալը
Ապուլլալլէլլէ պէլլէ, թէպլլէլլէ մէթիլլէլլէ
Շահանէլլէլլէ թէպլլէլլէ միւլլէլլէլլէ
տիրէլլէլլէլլէ նապալ օլմուշ տոր:

Սթանպուլ իմանըլլէլլէ վէ Պո
ղազ իլլէլլէլլէ լէնկէլլէլլէլլէ օլան Սլա
ման կէմիլլէլլէ, չիլլուլլէլլէ տուրալլէ
լարը երեւէլլէ չըգալլալարը մէլլէլլէ
օլուտուլարը հիւքիւմէթ իլլէլլէլլէ
լուսնազար իշխարիլլէ տոր:

Պիր վաղըլլէլլէ պերու, Բը
րուսիլլէլլէ օրտուտուսնալար ահալլալը
մուլլէլլէ իլլէլլէ վէ Ֆրանսա օրտու
սունալ իծրա օլուսնալլէլլէլլէ թան
պիլլէլլէ իսլալալլէլլէ պիլլէլլէլլէ
մէլլէլլէլլէլլէ իլլէ, Ալլէլլէլլէ հուսուտ
լարըլլէ կէօնտէրիլլէլլէ օլան պիր թա
ղըլլէ Ֆրանսալլէ ասքեր զալլալլէլլէլլէ
հարալլէլլէ թէտարիլլէլլէ քէպիլլէլլէ
տէ պուլլուսնալար տան պալլալ, միւ
հիւսմալը հարալլէլլէ, սիւսալար հաղթ
լանմըլլէ իլլէ իլլէլլէլլէ զաղթիլլէլլէ
քէլլէլլէլլէլլէ տակի թէպլլէլլէլլէլլէ
տիրալլէլլէ օլուտուլարըլլէլլէլլէլլէ
լար:

Մարշալ Մաղ—Մահսն մարշալ
Պալլէլլէ ճէնէլլէլլէ Մօլլէլլէլլէ, ճէ
նէլլէլլէ լալլէլլէ, ճէնէլլէլլէ թըլլէլլէ
նէլլէլլէ լալլալլէլլէ, ճէնէլլէլլէ Պարս
լլէլլէ ճէնէլլէլլէ ճէլլէլլէ, ճէնէլլէլլէ
Պալլալլէ, ճէնէլլէլլէ իլլէլլէ վէ ճէնէ
լալլէ թալլէ թալլէլլէ զօմանտալարը
տա օլուտուլարը հալալթ, օրտու
պէլլէ պալլալարը օլաճալլալար տոր:
Իլլէլլէլլէ լալլալլէ թիւրիլլէլլէ լալլ
կալլէլլէ, Պալլալլէ տէնիլլէլլէ կիւն

